

Anna Ballbona va guanyar el darrer premi Anagrama amb la novel·la 'No soc aquí' QUIM PUIG

Crítica

Lluís Llorc

lllorc@elpuntavui.cat

PER SORT, SÍ QUE HI ÉS

Anna Ballbona tenia 5 anys quan van començar les obres del Circuit de Catalunya, a Montmeló, i uns 11 quan el van inaugurar, i 8 o 9 quan Ari Vatanen passava per l'autopista amb el seu bòlid camí de Dakar... Poeta, periodista i novel·lista, la influència de l'entorn no ha fet que es precipités, i Ballbona escriu i publica amb una cura que no admet velocitats forçades. Després de quedar finalista de la primera edició del premi Anagrama de novel·la amb l'excel·lent *Joyce i les gallines*, fa pocs mesos va guanyar la cinquena edició amb *No soc aquí*.

L'obra ens mostra l'estranyesa de la Mila (nom de reminiscències feréstegues victorocatalanes) davant el món, el seu familiar i de proximitat i l'exterior que anirà coneixent a pessics. Des que neix, a primers anys vuitanta, i fins que té una filla, posem que cap als 30 anys. No es data res, però cal deduir per context que l'obra arriba a un futur immediat, cap al 2030, tot i que això no impor-

NO SOC AQUÍ

Autora: Anna Ballbona

Editorial: Anagrama

Pàgines: 245

ta ni afecta gens la trama, que s'inicia amb el recurs del diari trobat que llegeix un personatge. El diari que la Mila escriu quan està embarassada de la filla, la Bruna, que és qui, quan té 20 anys, llegeix una llibreta malmesa, arraconada entre altres *deixalles*, que ha trobat casualment.

Com sol passar amb els diaris de ficció redactats per persones no professionals de l'escriptura cal concedir una llicència poètica i creure's que la Mila té un estil magnífic, una riquesa de llenguatge per aplaudir, sobretot quan fa arqueologia o reivindica la terminologia familiar, que sap crear unes imatges potents, uns jocs de repeticions -tot de conceptes establen uns jocs de miralls i de complici-

tats molt interessants: pòrtland, patates Kennebec, fer-se fosc, el segon dit del peu...-, que té uns dots d'observació de naturalista i una gamma d'humor, repartit de manera generosa, que va de la negror no sagnant a la tendresa, de l'enginy a l'autocrítica. Qui escriu així és Anna Ballbona, no la Mila. Una dualitat que donaria per obrir el meló de l'autoficció, de si tot el que narra Ballbona és real i ho ha viscut o no. Segur que algunes coses sí i d'altres no, però no importa gens, perquè el lector (sí més no qui signa això) se sent xuclat per la força del que narra, còmplice de la mateixa estranyesa, divertit i sorprès amb la mena de personatges familiars, entre fantàstics i d'un lletgisme rural entranyable, i amb com viuen i com pensen i què fan i com parlen, els presents i els avantpassats que hi treuen el nas... o la cama ortopèdica.

L'obra es podria dividir en dues parts. La primera mostra la infantesa de la Mila a la geografia incerta on viu, un petit barri als afores d'un poble del Vallès, a tocar del cementiri, sota el pas de l'autopista, entre camps i polígons, lluny de tot i incrustat en les tradicions familiars carlines, cap quadrades. Una delícia per com està explicat, prèviament a haver estat paït, reflexionat, assumit. La Mila ens parla dels altres a través de la seva visió, que ara s'allunya, ara s'integra, empalmant temes, situacions, personatges -l'Esquilador, quin personatjot!- i capítols amb molta traça.

En la segona part, la Mila ens parla d'ella i del primer cigarret, del primer exhibicionista, del primer clau dins d'un cotxe, de quan va a la universitat i coneix Barcelona i fa tres amigues de mons molt diferents al seu, de la solidaritat cap als barris marginals com el seu, de quan va d'Erasmus a París i torna amb gust de fracàs, de quan coneix el Simó, que serà el marit, de quan es converteix en comercial d'una editorial de llibres de text, dels problemes per quedar-se embarassada... Tot i que l'estil es manté a un nivell alt, la història perd el to mític, de faula, i potser l'interès del que hi explica baixa una mica, comparat amb la lluminosa i fresca primera part.

L'autora ens parla dels orígens, de la marginalitat, dels límits, de la mort i la malaltia, de l'amor i el sexe, de l'esoterisme i de les creences, de les feines del camp, de la mentida... "Som un malentès perpetu, carn picada de les coses que ignorem i de les desconfiances que acumulem, com un pòsit inevitable. Les palpentes són el medi natural [...]" I la Mila escriu el diari per aclarir-se.

Anna Ballbona sí que hi és, aquí, i ha vingut per quedar-se i per regalar-nos moltes més pàgines amb la seva peculiar fórmula narrativa que combina ingredients com la llengua i l'estil acurats, l'humor, l'estranyesa, la bellesa i una visió àcida del món que no estalvia -de fet convoca de manera conscient- una intel·ligent i sana autocrítica generacional.